

การดำเนินการเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุภัยจากสารเคมี

เมื่อเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนไม่ว่าจะเป็นเหตุที่เกิดจากการหกตรั่วไหล เพลิงไหม้หรือการระเบิดของสารเคมีในระหว่างการขนส่ง หากท่านอยู่ใกล้จุดเกิดเหตุมากที่สุด หรือเป็นผู้พบเห็นเหตุการณ์เป็นคนแรก สิ่งที่ท่านควรดำเนินการมีดังต่อไปนี้

1. มองหาผู้บาดเจ็บหรือหมดสติในบริเวณที่เกิดเหตุอย่างระมัดระวัง ในระยะห่างอย่างน้อย 50 เมตร ทางด้านเหนือลม หากประเมินสถานการณ์แล้วว่าสามารถเข้าช่วยผู้บาดเจ็บหรือหมดสติได้ โดยไม่มีความเสี่ยงอันตรายใดๆ ให้รีบเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปอยู่ในที่อากาศบริสุทธิ์ทันที
2. รีบแจ้งหน่วยปฏิบัติการฉุกเฉินของท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่
 - สถานที่เกิดเหตุที่แน่นอน
 - ประเภทของรถบรรทุกหรือสัญลักษณ์รูปร่างของภาชนะบรรจุสารเคมี
 - สัญลักษณ์หรือป้ายที่แสดงถึงชนิดของสารเคมี
 - หมายเลขสหประชาชาติ (UN number) ตัวเลข 4 หลักที่ติดบนภาชนะบรรจุ หรือข้างรถ
 - ชื่อของบริษัทขนส่งและหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินที่ติดข้างรถ
 - มีไฟไหม้หรือสารเคมีรั่วไหลในที่เกิดเหตุหรือไม่ โดยสังเกตจากกลุ่มควันหรือกลิ่น
 - จำนวนผู้บาดเจ็บ และร่องรอยความเสียหาย
 - สภาพแวดล้อมใกล้เคียง ได้แก่ แหล่งน้ำ ชุมชน โรงพยาบาล โรงเรียน เป็นต้น
3. เข้าสู่ที่เกิดเหตุทางด้านเหนือลม อย่าจอดรถในที่ที่เป็นทางผ่านของสารเคมีที่รั่วไหล อย่าขับรถผ่านกลุ่มควันสารเคมี ให้ระลึกเสมอว่ายานพาหนะเป็นแหล่งกำเนิดประกายไฟ อาจทำให้เกิดสถานการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้น
4. ห้ามก่อให้เกิดประกายไฟใดๆ ในบริเวณใกล้จุดเกิดเหตุ เนื่องจากอาจมีไอระเหยของสารเคมีหรือก๊าซที่ติดไฟได้ในบริเวณนั้น
5. กั้นเขตอันตรายเบื้องต้นในรัศมี 75 เมตร เพื่อให้มีพื้นที่เพียงพอสำหรับทีมปฏิบัติการฉุกเฉินที่จะเข้ามาระงับเหตุในจุดที่ปลอดภัย ถ้าเกิดไฟไหม้ในรถขนส่งสินค้าให้กั้นเขตอันตรายในรัศมี 150 เมตร สำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดับเพลิง (แนวกันเขตอันตรายอาจปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์)
6. กั้นการจราจรผ่านจุดเกิดเหตุ ห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าใกล้พื้นที่อันตราย
7. แจ้งเตือนประชาชน ให้เตรียมการอพยพเคลื่อนย้ายออกจากบริเวณที่กลุ่มก๊าซหรือไอระเหยสารเคมีหนาแน่นเคลื่อนที่ผ่าน
8. ถ้าพบว่ามีสารรั่วไหลของสารเคมีลงท่อระบายน้ำ คู คลอง ควรแจ้งข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปริมาณของสารเคมีที่รั่วไหลลงแหล่งน้ำแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อไป
9. ห้ามเหยียบบนสารเคมีที่รั่วไหล
10. ห้ามเปิดท้ายรถของยานพาหนะที่ประสบภัย เนื่องจากอาจมีไอระเหยของสารเคมีที่มีความเข้มข้นสูงรั่วไหลออกมา ทำให้เกิดอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตได้
11. รีบโทรแจ้งหน่วยงานรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในท้องที่เกิดเหตุทันที
 - ศูนย์อุบัติเหตุ กทม. 1555
 - กรมควบคุมมลพิษ 1650 มือถือ 0899671131
 - ศูนย์ปลอดภัยคมนาคม 0 2280 8000
 - ตำรวจดับเพลิง 199
 - ตำรวจทางหลวง 1193
 - ตำรวจทางด่วน 1543

สัญลักษณ์ที่ติดบนภาชนะบรรจุสารเคมีและวัตถุอันตราย

สัญลักษณ์	ความหมาย	ความเสี่ยงอันตราย
	<p style="text-align: center;">วัตถุระเบิด</p> <p>ระเบิดได้เมื่อถูกกระแทก เสียดสี หรือถูกความร้อน เช่น ที่เอ็นที ดินปืน พลุไฟ ดอกไม้ไฟ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • รังสีความร้อน • แรงอัดอากาศ • สะเก็ดระเบิด
	<p style="text-align: center;">ก๊าซไวไฟ</p> <p>ติดไฟง่ายเมื่อถูกประกายไฟ เช่น ก๊าซหุงต้ม ก๊าซไฮโดรเจน ก๊าซมีเทน ก๊าซอะเซทิลีน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • รังสีความร้อน • แรงอัดอากาศ • สะเก็ดเศษชิ้นส่วนภาชนะบรรจุ • อาจเกิดภาวะขาดออกซิเจน
	<p style="text-align: center;">ก๊าซไม่ไวไฟและไม่เป็นพิษ</p> <p>ไม่ไวไฟ ไม่เป็นพิษ แต่อาจเกิดระเบิดได้ หากภาชนะบรรจุถูกกระแทกอย่างแรง หรือได้รับความร้อนสูงจากภายนอก เช่น ก๊าซออกซิเจน ก๊าซไนโตรเจนเหลว ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เกิดบาดแผลเนื่องจากสัมผัสของเหลวเย็นจัด • แรงอัดอากาศ • สะเก็ดเศษชิ้นส่วนภาชนะบรรจุ
	<p style="text-align: center;">ก๊าซพิษ</p> <p>อาจตายได้เมื่อสูดดม เช่น ก๊าซคลอรีน ก๊าซแอมโมเนีย ก๊าซไฮโดรเจนคลอไรด์</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นพิษ หรือกัดกร่อน • แรงอัดอากาศ • สะเก็ดเศษชิ้นส่วนภาชนะบรรจุ • อันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
	<p style="text-align: center;">ของเหลวไวไฟ</p> <p>ลุกติดไฟง่ายเมื่อถูกประกายไฟ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ทินเนอร์ อะซิโตน ไซลีน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • รังสีความร้อน • สะเก็ดเศษชิ้นส่วนภาชนะบรรจุ • อันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
	<p style="text-align: center;">ของแข็งไวไฟ</p> <p>ลุกติดไฟง่าย เมื่อถูกเสียดสี หรือได้รับความร้อนสูง ภายใน 45 วินาที เช่น ผงกำมะถัน ฟอสฟอรัสแดง ไม้ขีดไฟ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • อาจก่อให้เกิดการระเบิดของผงฝุ่นสารเคมี • เมื่อลุกไหม้จะสลายตัวให้ก๊าซพิษ

สัญลักษณ์ที่ติดบนภาชนะบรรจุสารเคมีและวัตถุอันตราย

สัญลักษณ์	ความหมาย	ความเสี่ยงอันตราย
	<p>วัตถุที่เกิดการลุกไหม้ได้เอง ลุกไหม้ได้เองเมื่อสัมผัสกับอากาศภายใน 5 นาที เช่น ฟอสฟอรัสขาว ฟอสฟอรัสเหลือง โซเดียมซัลไฟด์</p>	<ul style="list-style-type: none"> เมื่อลุกไหม้จะสลายตัวให้ก๊าซพิษ เกิดการลุกไหม้อย่างรุนแรงและมีความร้อนสูง
	<p>วัตถุที่ถูกน้ำแล้วให้ก๊าซไวไฟ ถูกน้ำแล้วให้ก๊าซไวไฟหรือลุกติดไฟได้เอง เช่น แคลเซียมคาร์ไบด์ โซเดียม ลิเทียม แมกนีเซียม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ทำปฏิกิริยารุนแรงกับน้ำ
	<p>วัตถุออกซิไดส์ ไม่ติดไฟ ไม่ระเบิด แต่ช่วยให้สารอื่นเกิดการลุกไหม้ได้ดีขึ้น เช่น ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ โบแทสเซียมคลอเรต แอมโมเนียมไนเตรท</p>	<ul style="list-style-type: none"> เมื่อทำปฏิกิริยากับสารอินทรีย์ อาจเกิดการระเบิดหรือลุกไหม้ เมื่อได้รับความร้อนสูง อาจสลายตัวให้ก๊าซพิษ
	<p>ออร์แกนิกเปอร์ออกไซด์ อาจเกิดการระเบิดได้เมื่อถูกความร้อน เสียตสี หรือถูกกระทบอย่างรุนแรง และสามารถทำปฏิกิริยารุนแรงกับสารอื่นๆ เช่น อะซิโตนเปอร์ออกไซด์ เมทิลเอทิลคีโตนเปอร์ออกไซด์ ไดเบนโซอิลเปอร์ออกไซด์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ไวต่อการระเบิดเมื่อถูกกระทบหรือเสียดสี ทำปฏิกิริยารุนแรงกับสารอินทรีย์ เมื่อลุกติดไฟจะเกิดการเผาไหม้อย่างรวดเร็ว
	<p>วัตถุมีพิษ ของแข็งหรือของเหลวปริมาณเล็กน้อยอาจทำให้เสียชีวิตหรือบาดเจ็บอย่างรุนแรงจากการกิน สูดดม หรือสัมผัสทางผิวหนัง เช่น อาร์ซีนิก ไซยาไนด์ พรอท สารกำจัดศัตรูพืช โลหะหนักเป็นพิษ</p>	<ul style="list-style-type: none"> เป็นพิษ อันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
	<p>วัตถุติดเชื้อ วัตถุที่มีเชื้อโรคปนเปื้อนและอาจทำให้เกิดโรคได้ เช่น ขยะติดเชื้อจากโรงพยาบาล เข็มฉีดยาใช้แล้ว เชื้อโรคแอนแทรกซ์ แบคทีเรีย ไวรัส</p>	<ul style="list-style-type: none"> แพร่เชื้อโรค อันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

สัญลักษณ์ที่ติดบนภาชนะบรรจุสารเคมีและวัตถุอันตราย

สัญลักษณ์	ความหมาย	ความเสี่ยงอันตราย
	<p>วัตถุกัมมันตรังสี</p> <p>วัตถุที่สามารถแผ่รังสีที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย เช่น โคบอลต์ เรเดียม ซีเซียม พลูโตเนียม ยูเรเนียม</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นอันตรายต่อผิวหนัง • มีผลต่อเม็ดเลือด
	<p>วัตถุกัดกร่อน</p> <p>สามารถกัดกร่อนผิวหนังและเป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ เช่น กรดเกลือ กรดกำมะถัน โซเดียมไฮดรอกไซด์ แคลเซียมไฮเปอร์คลอไรต์</p>	<ul style="list-style-type: none"> • กัดกร่อนผิวหนังและระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ • ทำปฏิกิริยากับโลหะทำให้เกิดก๊าซไวไฟ • อันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
	<p>วัตถุอื่นๆ ที่เป็นอันตราย</p> <p>สารและสิ่งของที่ในขณะขนส่งมีความเป็นอันตรายและไม่จัดอยู่ในประเภท 1 ถึง 8 หรือสารที่มีการควบคุมอุณหภูมิในขณะขนส่งไม่ต่ำกว่า 100 องศาเซลเซียสในสภาพของเหลว หรือมีอุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 240 องศาเซลเซียสในสภาพของแข็ง เช่น ยางมะตอยเหลว กำมะถันเหลว ซีเมนต์จากเตาหลอมโลหะ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • อาจเกิดอันตรายต่อสุขภาพ • อาจก่อให้เกิดความเป็นพิษ • อาจเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม